

**Česká školní inspekce
Jihočeský inspektorát**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIC-812/17-C

Název	Základní škola při Dětské psychiatrické nemocnici, Opařany 160
Sídlo	391 61 Opařany 160
E-mail	dpls@volny.cz
IČ	70842621
Identifikátor	600022650
Právní forma	příspěvková organizace
Zastupující	Mgr. Jarmila Drátovská, ředitelka školy
Zřizovatel	Jihočeský kraj
Místo inspekční činnosti	391 61 Opařany 160, Opařany 134
Termín inspekční činnosti	11. 12. 2017 – 14. 12. 2017

Inspekční činnost byla zahájena předložením pověření k inspekční činnosti.

Předmět inspekční činnosti

Inspekční činnost podle ustanovení § 174 odst. 2 písm. a), b) a c) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů. Hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání poskytovaného základní školou, zjišťování a hodnocení podmínek, průběhu a výsledků podle příslušných školních vzdělávacích programů. Zjišťování a hodnocení naplnění školních vzdělávacích programů pro základní vzdělávání a jejich souladu s právními předpisy a s rámcovými vzdělávacími programy. Získávání informací o vzdělávání žáků v oblasti společného vzdělávání (se zaměřením na práci asistentů pedagoga a na další podporná opatření).

Charakteristika

Základní škola při Dětské psychiatrické nemocnici, Opařany 160 (dále škola) vykonává činnost základní školy s obory vzdělání základní škola a základní škola speciální. Patří mezi největší školy tohoto typu v České republice. K 11. prosinci 2017 se ve škole vzdělávalo 89 žáků v 10 třídách. Počty žáků se během roku neustále mění v souvislosti s jejich hospitalizací v nemocnici. Podle počtu žáků jsou třídy zřizovány pro jednotlivé ročníky, využívána je i organizace výuky s více ročníky v jedné třídě. Hlavním záměrem školy je zlepšení sociálních dovedností a další rozvoj již získaných školních dovedností a znalostí žáků. Denní kontakt pedagogů s pracovníky nemocnice umožňuje rychlou výměnu informací o zdravotním stavu žáků. Rozsah a organizaci výuky žáka určuje ředitelka školy po dohodě s ošetřujícím lékařem. Škola se nachází v příjemném prostředí parku, obě školní budovy jsou v majetku nemocnice. Škola nemá vlastní jídelnu, žáci se stravují v objektu nemocnice.

Hodnocení podmínek vzdělávání

Ředitelka školy ve své funkci uplatňuje dlouholeté řídicí zkušenosti. Reálně stanovená koncepce vychází z potřeb školy, cíleně se zaměřuje na podporu žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, rozvoj jejich schopností a osobních předpokladů, dále pak na další materiální obnovu školy. Stanovené cíle se daří postupně realizovat. Ředitelka efektivně rozvrhla pravomoci a povinnosti mezi členy vedení školy i další pracovníky. Vedení školy pravidelně vyhodnocuje stav ve všech důležitých oblastech pedagogického procesu i v oblasti řízení školy. Kvalitu řízení rovněž zvyšuje úzká vzájemná spolupráce pedagogů, funkční činnost pedagogické rady, časté provozní porady a hodnotící pohovory s pedagogy. Závěry z hospitační činnosti poskytují vedení i pedagogickým pracovníkům potřebnou zpětnou vazbu, přijatá opatření se projevují v dobré kvalitě průběhu vzdělávání. Demokratický styl řízení se pozitivně odráží v příznivém školním klimatu.

Škola zaměstnává celkem 19 kvalifikovaných pedagogických pracovníků (13 učitelů včetně ředitelky a její zástupkyně a 6 asistentů pedagoga). Další vzdělávání je realizováno na nadstandardní úrovni a je motivováno i osobním příkladem ředitelky školy. Výběr vzdělávacích akcí vychází z potřeb školy, zaměřuje se např. na oblast inovativních metod vzdělávání žáků a práce s počítačovými technologiemi. Pedagogové se rovněž účastní seminářů souvisejících se vzděláváním žáků se speciálními vzdělávacími potřebami (kurz znakového jazyka, schizofrenie, zvládání agresivního žáka, bazální stimulace, kyberkriminalita, úzkostné poruchy, prevence kriminality). Získané poznatky jsou velmi dobře uplatňovány ve výuce. Zvýšená pozornost je věnovaná začínajícím pedagogům.

Poradenskou činnost ve škole zajišťuje ředitelka školy, která zároveň vykonává funkci výchovné poradkyně. Do činnosti školního poradenského pracoviště jsou zapojeni všichni vyučující. Každý z nich se specializuje na určitou oblast vzhledem k nejčastějším diagnózám žáků a potřebné terapii. Pro výchovně-vzdělávací činnost je zásadní intenzivní spolupráce pedagogů s lékaři, psychology a dalším zdravotním personálem nemocnice. Cílem školy je v maximální možné míře zajistit optimální výukové podmínky všem žákům s ohledem na jejich diagnózy a individuální potřeby s využitím speciálních metod a přístupů.

Svoji činnost realizuje škola ve dvou pronajatých budovách a dalších prostorách dětské psychiatrické nemocnice. Žádná z budov však nemá bezbariérový přístup. Některé třídy jsou malé, působí stísněným dojmem, žáci mají málo prostoru pro relaxaci a pohybové činnosti. V jedné z budov není místnost určená k hygienickým úkonům propojená se sociálním zařízením. Téměř každá třída je vybavena interaktivní tabulí, některé rovněž počítači pro činnosti žáků, ve třídách je standardní stavitelný školní nábytek. Vedle kmenových tříd mají

žáci k dispozici i odborné pracovny: dvě počítačové učebny, učebnu dílenských prací, cvičný byt, muzikoateliér, multimediální učebnu pro nácvik dovedností žáků s poruchou autistického spektra a žákovskou knihovnu. K výuce tělesné výchovy slouží školní tělocvična a venkovní hřiště. Pro relaxaci mohou žáci využívat školní zahradu, kde je zřízen prostor pro výuku v přírodě. Materiální podmínky i přes některé uvedené nedostatky umožňují realizovat cíle stanovené ve školních vzdělávacích programech.

Škola vytváří pro žáky bezpečné prostředí pro jejich vzdělávání, vstupy do budov jsou zajištěny. Příchod a odchod žáků je možný pouze v doprovodu zdravotní sestry. Každý nově příchozí žák je prokazatelně seznámen s bezpečnostními předpisy a školním řádem.

Škola vyvíjí pouze hlavní činnost, v níž hospodaří především s dotací ze státního rozpočtu na přímé výdaje na vzdělávání a na rozvojové programy MŠMT (nákup kompenzačních pomůcek) a s neinvestičním příspěvkem od zřizovatele použitým především na nájem a provozní náklady. Projekt „Inovace školní práce“ spolufinancovaný z rozpočtu EU podpořil rozvoj počítačové gramotnosti (nákup učitelských a žákovských notebooků, dataprojektorů, vizualizéru, programového vybavení, výukových materiálů pro interaktivní tabule, interaktivních učebnic) a vzdělávání pedagogických pracovníků. Příjmovou stránku hospodaření posílily sponzorské dary. Ve sledovaných rocích 2015 a 2016 škola hospodařila s kladným hospodářským výsledkem, finanční prostředky jí umožňují realizaci školních vzdělávacích programů.

Hodnocení průběhu vzdělávání

Škola vyučuje převážně podle svých školních vzdělávacích programů, které odpovídají příslušným vzdělávacím oborům, tj. základní škola a základní škola speciální. Kromě toho poskytuje škola odborné konzultace ve všeobecně vzdělávacích předmětech všem žákům středních škol, kteří jsou hospitalizováni v Dětské psychiatrické nemocnici v Opařanech. Průběh vzdělávání ve škole je velmi specifický. V učebním plánu a rozvrzích hodin základní školy a základní školy speciální jsou zastoupeny všechny vzdělávací oblasti dle příslušných rámcových vzdělávacích programů, celkový počet hodin je však snížen, neboť žáci mají ve škole pouze dopolední vyučování v rozsahu maximálně 5 vyučovacích hodin. Stanovení počtu hodin vychází z léčebného režimu dětské psychiatrické nemocnice a počet hodin je upraven v souladu s opatřením ministryně školství, mládeže a tělovýchovy. V průběhu vzdělávání jsou zařazovány předměty speciálně-pedagogické péče dle individuálních potřeb žáků a v souladu s přiznanými podpůrnými opatřeními.

Vzdělávání je erudovaně poskytováno všem žákům s ohledem na úroveň dosažených vědomostí a znalostí a vzhledem k aktuálnímu zdravotnímu stavu. Pedagogové pečlivě promýšlejí a připravují výuku s přihlédnutím ke specifickým potřebám žáků. Při plánování a realizaci vzdělávacího procesu vychází z konkrétních zjištění a popisu speciálních vzdělávacích potřeb žáka a přizpůsobují vyučování často se měnící situaci v kolektivu. Z individuálního projevu jednotlivých pedagogů bylo patrné, že své odborné znalosti využívají pro kvalitní práci se žáky. Profesionálně reagovali na sociální, emociální, kognitivní i fyzické potřeby jednotlivých žáků. V hodinách byla účelně využívána interaktivní tabule, audiovizuální technika, pedagogové vhodně využívali mezipředmětové vztahy, obsah vzdělávání spojovali s reálnými životními situacemi. Zadávané úkoly byly diferenciovány podle individuálních schopností a možností žáků. Celým vzdělávacím procesem prolínal empatický přístup všech vyučujících. Ústní vyjadřování žáků bylo většinou rozvíjeno rozhovory s pedagogem, při kterých uměli žáci komunikovat dle svých schopností a možností. Příkladně byla rozvíjena komunikace v anglickém jazyce. Ve všech sledovaných hodinách probíhala výuka v nestresující atmosféře, chování žáků bylo

v převažující míře bezproblémové, do učebních činností se většinou zapojovali aktivně. Učivo bylo často procvičováno na různých aplikačních příkladech. Míru porozumění učitelé ověřovali kladením kontrolních otázek a případným následným vysvětlením. V závěru vyučovacích hodin pedagogové vedli žáky k sebereflexi v rámci jejich schopností a možností, vhodně byl využíván princip hodnocení a sebehodnocení za vykonanou činnost žáků.

V hospitovaných hodinách ve třídách vzdělávacího oboru speciální škola vyučující vhodně uplatňovali kompenzační, reedukační a zejména rehabilitační metody. Žáci byli průběžně účinně motivováni a hodnoceni, což bylo pro ně povzbuzujícím prvkem. Ve výuce byly účelně využity audiovizuální prostředky, žáci se orientovali v prostoru a manipulaci doplňovali slovním projevem. Efektivnost výuky podporovalo vhodné propojování mezipředmětových vztahů zaměřené zejména na běžné denní činnosti a na manipulaci s běžnými nástroji. Pozitivní klima školy vhodně ovlivňovala dobrou spolupráci mezi pedagogy. V autistických třídách je efektivně využívána metoda strukturovaného učení a důsledného individuálního přístupu. Prioritou byl nácvik komunikace, sociálních dovedností, sebeobsluhy a pracovního chování.

Nezbytná a funkční byla činnost všech asistentů pedagoga, jejich úzká spolupráce s pedagogy byla příkladná. Absence asistenta pedagoga v některých třídách se projevila ve ztížených podmínkách při vzdělávání, např. při začleňování rozvoje praktických dovedností žáků. Vzhledem k aktuální skladbě žáků je přítomnost dalšího pedagogického pracovníka ve třídě velmi žádoucí. Pedagogové se účinně snaží předcházet afektivnímu jednání žáků na základě sledování jejich „spouštěcích mechanismů“ a soustavným dohledem nejen při vyučování, ale i o přestávkách, při příchodu i odchodu ze školy. Dohled provádějí všichni pedagogičtí i nepedagogičtí pracovníci školy.

Hodnocení výsledků vzdělávání

Výsledky vzdělávání žáků nelze objektivně hodnotit z hlediska srovnání s ostatní populací. Všichni žáci přicházejí se zdravotním handicapem a většina z nich má v souvislosti s ním větší výchovně-vzdělávací problémy.

Dlouhodobě se škola zabývá hodnocením a sebehodnocením žáků. V prvních dnech školního roku zpracovávají žáci společně s třídními učiteli v každé třídě vlastní seznam pravidel chování a těmito zásadami se při práci a hodnocení řídí. Seznam v různých podobách (např. sluníčko s paprsky, plakát, jednotlivá hesla, sepsaná pravidla podepsaná žáky) je vyvěšen ve třídě a průběžně aktualizován, doplňován nebo upravován podle potřeby nového kolektivu třídy. Denně probíhá sebehodnocení žáků souběžně s hodnocením pedagogy. To tvoří základ celotýdenního hodnocení chování a práce žáků, které se vždy ve čtvrtek zapisuje do elektronické žákovské knížky a odesílá se na zdravotní úsek pro potřeby celkového hodnocení pacientů dětské psychiatrické nemocnice. Škola hodnotí práci žáků i jejich pracovní nasazení každou vyučovací hodinu, podporuje jejich aktivitu, snahu, zájem o učivo, orientaci v poznacích. Snaží se najít původ problémů a nastartovat změnu. Snahou školy je vést žáky k přiměřenému nahlížení na svou osobu a k objektivnímu hodnocení okolí. Učitel dává žákům prostor pro zhodnocení vlastního výkonu při vyučování a vlastního chování během celého dne. Učí se hodnotit nejen sami sebe, ale také se spolupodílí na hodnocení druhých. Podklady pro hodnocení a klasifikaci získávají vyučující zejména soustavným diagnostickým pozorováním žáka, sledováním jeho výkonů připravenosti na vyučování, různými druhy zkoušek – písemné, grafické, ústní, praktické, kontrolními písemnými pracemi, analýzou výsledků různých činností žáka, konzultacemi s ostatními vyučujícími a podle potřeby i zdravotníky.

Společným porovnáváním a pravidelným hodnocením dosažených výsledků vede škola žáky k poznávání vlastních možností, schopností i limitů. Snaží se překonávat negativismus žáků vůči škole a ukázat jim vstřícnou tvář. Cíleně úspěšně pracuje na budování jejich vlastního sebevědomí a sebedůvěry. Hlavním cílem je naučit žáky správně komunikovat, zapojit se do práce v kolektivu a zpětně se úspěšně integrovat do kmenové školy. Proto také škola navazuje spolupráci s kmenovými školami, poskytuje jim konzultace o přístupu k jednotlivým žákům a o způsobech práce, které se u těchto žáků osvědčily. Zpětná vazba z kmenových škol se v tomto školním roce mírně zvýšila a pohybuje se okolo 66 %.

V základní škole speciální byly využívány osvědčené způsoby hodnocení, nejvíce se používala sociální odměna (pochvala, pohlazení) a konkrétní drobná odměna. Hodnocení je průběžné a týká se chování žáka ve třídě i mimo třídu (příchod do školy, velká přestávka, tělocvična, aktivity spojené s vedlejší třídou). Žáky hodnotí pedagog bezprostředně po splnění úkolu konkrétní odměnou (drobná sladkost, ovoce, oblíbená hra, pomůcka nebo masáž). Své odměny si vybírají z komunikační knihy. Hodnocení touto formou je pro žáky silně motivující. Forma odměny je přizpůsobena schopnosti dítěte přijímat potravu. Pokud žák projevuje velkou snahu o splnění úkolu, bývá také ohodnocen, jako by úkol splnil. Na konci každého dne probíhá sebehodnocení s možností získání drobné odměny nebo vykonávání oblíbené činnosti.

Výsledky vzdělávání žáků jsou pravidelně projednávány pedagogickou radou a průběžně vyhodnocovány. Na základě vyhodnocení jsou přijímána další opatření pro zlepšení kvality výuky. Základní informace o škole jsou široké veřejnosti dostupné na webových stránkách školy a ve vstupních prostorách nemocnice. Případné negativní jevy jsou školou identifikovány a okamžitě řešeny. Pedagogové uplatňují průběžné hodnocení výsledků práce žáků, sledují jejich individuální pokrok. Škola se prokazatelně zabývá zjištěnými výsledky jednotlivých žáků tak, aby o nich mohla podávat objektivní informace příslušným kmenovým školám, ošetřujícím lékařům i zákonným zástupcům.

Škola cíleně spolupracuje se školami podobného typu v celé České republice. Velmi užitečná je výměna informací a zkušeností v oblasti výchovy a vzdělávání žáků s psychiatrickými diagnózami a z oblasti řešení provozních a legislativních problémů. Rovněž je pro školu důležitá spolupráce s poradenskými zařízeními. Partnerské vztahy se zřizovatelem, místními organizacemi a institucemi, školami a školskými poradenskými zařízeními přispívají ke zvyšování kvality vzdělávání a rozvoji osobnosti žáků.

Závěry

Hodnocení vývoje

V období od poslední inspekční činnosti byla vybudována venkovní přírodní učebna, v areálu nemocnice mají žáci k dispozici nový cvičný byt. Na chodbách byly provedeny úpravy vyhovující speciálním potřebám žáků. Zkvalitnily se materiální podmínky v oblasti digitálních technologií, postupně dochází k obměně a pořízení nových kompenzačních pomůcek. V oblasti výuky jsou ve větší míře uplatňovány inovativní metody a formy práce, k čemuž přispívá promyšlené další vzdělávání pedagogických pracovníků. Postupně se zlepšuje komunikace mezi školou a pracovníky nemocnice při předávání informací o hospitalizovaných žácích.

Silné stránky

- Systematický přístup ředitelky při řízení a pedagogickém vedení školy a úzká vzájemná spolupráce všech pedagogických pracovníků významně podporují kvalitu poskytovaného vzdělání
- Efektivní uplatňování poznatků ze vzdělávacích seminářů a zájem o další vzdělávání pedagogických pracovníků včetně vedení školy se pozitivně promítají do výchovného a vzdělávacího procesu
- Empatický a důsledný individuální přístup k žákům má příznivý dopad na rozvoj příslušných kompetencí a sociálních dovedností
- Profesionální přístup pedagogů, příprava na výuku a úzká spolupráce s asistenty pedagoga se pozitivně odráží v průběhu vzdělávání a aktivizaci žáků při výuce
- Efektivní systém hodnocení a sebehodnocení žáků přispívá k rozvoji osobnosti žáka a posiluje jeho sebevědomí

Slabé stránky a/nebo příležitosti ke zlepšení

- Budovy školy nemají vybudovaný bezbariérový přístup, což u imobilních žáků způsobuje problémy s manipulací

Doporučení pro zlepšení činnosti školy

- Vybudovat bezbariérový přístup do obou budov školy a upravit přístupové cesty
- V jedné z budov zrekonstruovat sociální zařízení, a zkvalitnit tak hygienické podmínky pro žáky

Seznam dokladů, o které se inspekční zjištění opírají

1. Zřizovací listina organizace vydaná Jihočeským krajem se sídlem v Českých Budějovicích, ze dne 11. 9. 2001 včetně 10 dodatků
2. Rozhodnutí MŠMT o změně v údajích uvedených v zařazení do rejstříku škol a školských zařízení č. j. 3 076/2010-21, ze dne 15. 2. 2010 s platností od 1. 9. 2010
3. Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání s názvem Škola jako pozdrav slunci platný od 1. 9. 2017
4. Školní vzdělávací program pro základní školu speciální s názvem Škola jako pozdrav slunci „Vzdělávání žáků se středně těžkým mentálním postižením“ platný od 1. 9. 2017
5. Školní vzdělávací program pro základní školu speciální s názvem Škola jako pozdrav slunci „Vzdělávání žáků s těžkým mentálním postižením a souběžným postižením více vadami“ platný od 1. 9. 2017
6. Školní řád základní školy účinný od 4. 9. 2017
7. Minimální preventivní program pro školní rok 2017/2018
8. Matrika v elektronické podobě
9. Třídní knihy v listinné podobě
10. Žákovské knížky v elektronické podobě (pro spolupráci s lékaři)
11. Kronika školy
12. Evidence žáků – školní matrika

13. Doklady o přijímání žáků
14. Doklady o průběhu vzdělávání a jeho hodnocení
15. Výroční zprávy o činnosti školy za poslední 3 školní roky
16. Organizační řád ze dne 1. 7. 2013
17. Rozvrhy vyučovacích hodin jednotlivých tříd
18. Záznamy z jednání pedagogické rady školy
19. Jmenování ředitelky školy vydané Jihočeským krajem dne 14. 6. 2013
20. Plán dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků pro školní rok 2017/2018
21. Plán práce školy pro školní rok 2017/2018
22. Dlouhodobý plán činnosti školy do roku 2020
23. Plán kontrolní a hospitační činnosti pro školní rok 2017/2018
24. Plán výchovného poradce pro školní rok 2017/2018
25. Plán školního metodika prevence pro školní rok 2017/2018
26. Program poradenských služeb
27. Plán EVVO pro školní rok 2017//2018
28. Nájemní smlouva
29. Personální dokumentace pedagogických pracovníků (doklady o dosažené odborné kvalifikaci)
30. Dokumentace týkající se oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví včetně knihy úrazů
31. Dokumentace školy vztahující se k hodnocení finančních podmínek za roky 2015 a 2016

Poučení

Podle § 174 odst. 11 školského zákona může ředitelka školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete na adresu Česká školní inspekce, Jihočeský inspektorát, Dukelská 23, 370 01 České Budějovice, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9) nebo na e-podatelnu csi.c@csicr.cz s připojením elektronického podpisu, a to k rukám ředitelky inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli a školské radě. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a v místně příslušném inspektorátu České školní inspekce. Zároveň je zpráva zveřejněna na webových stránkách České školní inspekce a v informačním systému InspIS PORTÁL.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Ing. Jana Fišerová, školní inspektorka

Ing. Jana Fišerová v. r.

Mgr. Hana Bezděková, školní inspektorka

Mgr. Hana Bezděková v. r.

Mgr. Jana Novotná, školní inspektorka

Mgr. Jana Novotná v. r.

Bc. Vladimír Štipl, kontrolní pracovník

Bc. Vladimír Štipl v. r.

Mgr. Antonín Dvořák, pedagog-metodik

Mgr. Antonín Dvořák v. r.

V Českých Budějovicích 14. ledna 2018

Datum a podpis ředitelky školy potvrzující projednání a převzetí inspekční zprávy

Mgr. Jarmila Drátovská, ředitelka školy

Mgr. Jarmila Drátovská v. r.

V Opařanech dne 18. ledna 2018